

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi -Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie sygn. akt I C 200/12 w pkt. I. 1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz D. A. kwotę 40 000 zł z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 17 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty; w pkt. I 2. oddalił powództwo w pozostałej części; w pkt. I 3. uznając, iż D. A. wygrała sprawę w 80% rozdzielił stosunkowo pomiędzy stronami koszty procesu szczegółowe zaś ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu; w pkt II 1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. A. kwotę 40 000 zł z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 12 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty; w pkt II 2. oddalił powództwo w pozostałej części; w pkt II 3. uznając, iż J. A. wygrał sprawę w 80% rozdzielił stosunkowo pomiędzy stronami koszty procesu szczegółowe zaś ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu; w pkt. III 1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz K. A. kwotę 50 000 zł z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 20 marca 2012r. do dnia zapłaty; w pkt. III 2. oddalił powództwo w pozostałej części; w pkt. III 3. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz K. A. kwotę 2 517 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; w pkt. IV 1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Ż. A. kwotę 40 000 zł z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 24 maja 2012 r. do dnia zapłaty; w pkt. IV 2. oddalił powództwo w pozostałej części; w pkt. IV 3. uznając, iż Ż. A. wygrała sprawę w 80% rozdzielił stosunkowo pomiędzy stronami koszty procesu szczegółowe zaś ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o niekwestionowane ustalenia faktyczne.

W przedmiocie odsetek od zasądzonych na rzecz powodów kwot zadośćuczynienia i odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci E. A. Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądzając je od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisów pozwu, dalej zaś idące żądanie pozwu oddalił. Sąd Rejonowy przyjął, iż reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika powodowie wbrew ciężącemu na nich z mocy art. 6 k.c. ciężarowi dowodowemu nie przedłożyli dowodów, jak również nie przedstawili twierdzeń wskazujących na wcześniejszą wymagalność zasądzonych należności.

W dniu 25 września 2014 r. apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając wyrok w części tj. w zakresie ustalenia początkowej daty odsetek ustawowych od zasądzonych kwot zadośćuczynienia i odszkodowania na rzecz każdego z powodów. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku tj.:

a) art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. w zw. z 232 zdanie 1 k.p.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na zaniechaniu zwrócenia się przez Sąd Rejonowy do pozwanego o przedłożenie do akt niniejszego postępowania akt szkodowych i nie wydaniu w tym zakresie przez Sąd Rejonowy żadnego postanowienia w sytuacji, w której pełnomocnik powodów w pozwie złożył wniosek o załączenie akt postępowania likwidacyjnego o nr. PL (...) celem ustalenia daty początkowej wymagalności odsetek ustawowych;

b) art. 230 k.p.c. z 229 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nie zasądzenie przez sąd odsetek ustawowych za opóźnienie od dat wskazanych w pozwie, w sytuacji w której pozwany w trakcie trwania postępowania nie zaprzeczył okolicznościom wskazanym w celu ustalenia początkowej daty wymagalności odsetek, w szczególności przyznał, że przeprowadził postępowanie likwidacyjne;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 3 i 4 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich niewłaściwą wykładnię i nie uwzględnienie terminów wynikających z przytoczonych przepisów, co w konsekwencji skutkowało przyjęciem, iż terminem wymagalności zasądzonych na rzecz powodów kwot zadośćuczynienia i odszkodowania są dni doręczenia pozwanemu pozwów, podczas gdy pozwany popadał w zwłokę co zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania po 30 dniach od dnia wezwania pozwanego do zapłaty, a więc od

zgłoszenia przez powodów szkód, albowiem już w tej dacie pozwany znał nie tylko wysokość żądania lecz także znał lub powinien znać okoliczności decydujące o rozmiarze należnego od niego zadośćuczynienia.

Strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w ten sposób, by początkową datę naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia i odszkodowania na rzecz każdego z powodów ustalić:

a. co do powódki D. A.:

- od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia na dzień 19 kwietnia 2011 roku,

- od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania na dzień 28 kwietnia 2009 roku,

b. co do powoda J. A.:

- od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia na dzień 19 kwietnia 2011 roku,

- od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania na dzień 28 kwietnia 2009 roku,

c. co do powódki Ź. A.:

- od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia na dzień 19 kwietnia 2011 roku,

- od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania na dzień 19 kwietnia 2011 roku,

d. co do powoda K. A.:

- od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia na dzień 19 kwietnia 2011 roku,

- od zasądzonej kwoty 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia na dzień 19 kwietnia 2011 roku.

Pełnomocnik powodów wniosł o zwrócenie się przez Sąd II instancji do pozwanego o załączenie akt postępowania likwidacyjnego o numerze PL (...) oraz o dopuszczenie dowodu z załączonych do apelacji dokumentów w postaci: zgłoszenia szkody wraz z wnioskiem o wezwanie do zapłaty; i dalszego zgłoszenia szkody na okoliczność dat początkowego terminu biegu odsetek ustawowych oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przypisanych.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik powodów wskazał, że zakres zaskarżenia w apelacji obejmuje datę początkową naliczenia odsetek ustawowych, zaś na wartość przedmiotu zaskarżenia składają się w stosunku do powódki D. A.:

- odsetki od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 17 kwietnia 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 3900 złotych;

- odsetki od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania za okres od dnia 28 kwietnia 2009 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 17 kwietnia roku 2012 (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 3867,95 złotych, łącznie - 7 767,95 złotych;

Na wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do powoda J. A. składają się:

- odsetki od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 12 kwietnia 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 3 846,58 złotych,

- odsetki od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania za okres od dnia 28 kwietnia 2009 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 12 kwietnia 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 3 850,14 złotych, łącznie - 7 696, 72 złotych.

Na wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do powoda K. A. składają się:

- odsetki od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 20 marca 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 3 600,82 złotych.

- odsetki od zasądzonej kwoty 20 000 zł tytułem odszkodowania za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 20 marca 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 2 400,55 złotych, łącznie - 6001,37 złotych.

Na wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do powódki Ż. A. składają się:

- odsetki od zasądzonej kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 24 maja 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 4 295,34 złotych;

- odsetki od zasądzonej kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania za okres od dnia 19 kwietnia 2011 roku (zdaniem strony powodowej początkowa data naliczania odsetek) do dnia 24 maja 2012 roku (początkowa data naliczania odsetek wskazana z wyroku) = 1 431,78 złotych, łącznie 5 727,12 złotych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja skarżących, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Apelacja powyższa ograniczała się do zaskarżenia orzeczenia w zakresie odsetek ustawowych.

Przed przystąpieniem do analizy podniesionych w środku zaskarżenia zarzutów, należy zaznaczyć, że Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji w zakresie stanowiącym podstawę do orzeczenia w zakresie odsetek i jako trafnie, i prawidłowo ocenione oraz logicznie wywiedzione ze zgromadzonego materiału dowodowego – przyjmuje za własne.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie jest trafny zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów postępowania, tj. art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. w zw. z art. 232 zdanie 1 k.p.c., a sprowadzającego się do niezłączenia akt szkodowych, zgodnie z wnioskiem zawartym w pozwie.

Istotnie, pełnomocnik powodów już w pozwie wniósł o zwrócenie się przez sąd do pozwanego (...) S.A. o przedłożenie akt postępowania likwidacyjnego o sygn. (...), przy czym, co należy podkreślić - bez wskazania celu ich załączenia tj. nie wskazując jaką okoliczność akta te (i w jakim zakresie) mają udowadniać. Zaznaczenia wymaga, że w pismach procesowych i na poszczególnych terminach rozpraw strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko procesowe i zgłoszone wnioski dowodowe, przy czym nie uwypuklała wniosku o załączenie akt szkodowych. Pełnomocnik powodów w żadnym ze swoich stanowisk i wystąpień nie uzupełnił tezy dowodowej na jaką zgłosił ów wniosek.

Postępowanie dowodowe zgodnie z art. 232 k.p.c. powinno dotyczyć faktów, z których strona wywodzi skutki prawne. Obowiązkiem strony powodowej było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodziła roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzić miało zasadność jej twierdzeń o faktach (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 maj 1997 roku w sprawie III CKN 16/97 w myśl art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Nieodzowne jest więc, aby strona bliżej sprecyzowała fakt mający być przedmiotem postępowania dowodowego.

W związku z tym, że strona reprezentowana była przez fachowego pełnomocnika, wniosek dowodowy niezawierający tezy dowodowej nie podlegał uwzględnieniu.

Strona powodowa nie tylko nie wskazała okoliczności, dla których wniosła o załączenie akt szkody, ale nawet nie ponowiła przedmiotowego wniosku.

W toku postępowania przed Sądem I instancji pełnomocnik powodów nie złożył również ustnego bądź pisemnego żądania wpisania zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. celem zwróceniu uwagi sądu na uchybienia przepisom postępowania wobec niezłączenia akt szkody, i co istotne, jakiemu celowi miało służyć ich załączenie, które to zastrzeżenie przybrałoby formę omawianego zarzutu apelacji. Dopiero ponawiając ten wniosek dowodowy w apelacji i w uzupełnieniu środka zaskarżenia, pełnomocnik powodów wskazał, że celem załączenia akt szkodowych miało być ustalenie daty początkowej wymagalności odsetek ustawowych. Należy podkreślić, że art. 162 k.p.c., przewiduje prekluzję zarzutów dotyczących niektórych naruszeń prawa procesowego. Z jego treści wynika, że skutkiem niepodniesienia przez stronę zarzutu naruszenia przepisów postępowania w sposób określony w tym przepisie jest bezpowrotna utrata tego zarzutu w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu apelacyjnym, chyba że chodzi o przepisy prawa procesowego, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona nie zgłosiła zastrzeżeń bez swej winy. Takie zaś okoliczności nie miały miejsca w niniejszej sprawie. Z uwagi na zasadę kontrydiktoryjności Sąd Rejonowy nie mógł wyręczać stron, zwłaszcza reprezentowanych przez fachowych pełnomocników w formułowaniu wniosków i zarzutów procesowych. Celem regulacji z art. 162 k.p.c. jest pobudzenie inicjatywy strony w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nią naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu. Strona, która we właściwym czasie nie zgłosiła odpowiedniego zastrzeżenia, nie może powoływać się na rzekome uchybienia procesowe sądu pierwszej instancji dopiero po raz pierwszy w środku zaskarżenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30 kwietnia 2014 r. V ACa 150/14). Jeżeli jednym z celów regulacji art. 162 k.p.c. jest bowiem zapobieganie nielojalności procesowej i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony uchybień procesowych sądu.

Przede wszystkim jednak wskazać należy, że akta szkody nie są jedynym środkiem dowodowym zmierzającym do ustalenia daty wymagalności odsetek. W istocie dowodem takim jest bowiem **konkretny dokument**, jedynie znajdujący się (prawdopodobnie) w tych aktach - zgłoszenie szkody w postępowaniu likwidacyjnym czy też wezwanie pozwanego do zapłaty sprecyzowanych roszczeń w zakresie zadośćuczynienia i odszkodowania wraz z dowodem nadania bądź zwrotnego potwierdzenia odbioru. Jest to dokument pochodzący od powodów i będący w ich dyspozycji. Strona powodowa przedłożyła go bowiem, jako wniosek dowodowy, w apelacji od zaskarżonego wyroku.

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd Okręgowy pominął ten dowód w postaci zgłoszenia szkody wraz z wnioskiem o wezwanie do zapłaty i dalsze zgłoszenia szkody na okoliczność dat początkowego terminu biegu odsetek ustawowych, jako spóźniony na podstawie art. 381 k.p.c. Zgodnie z powołanym przepisem Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później.

1

Za nowe fakty i dowody uważa się zarówno fakty i dowody, które powstały po zamknięciu rozprawy lub wydaniu wyroku (wyr. SN z 5.1.1952 r., C 509/51, OSNCK 1954, Nr 1, poz. 20), jak i te, które wprawdzie istniały w postępowaniu przed sądem I instancji, ale strona nie mogła z nich skorzystać w tym postępowaniu.

W odniesieniu do zgłoszenia szkody nie można przyjąć, iż jest to nowy dowód (biorąc pod uwagę jego datę), nadto by był to dowód, z którego strona powodowa

nie mogła skorzystać w postępowaniu przed sądem I instancji. Przeciwnie, mogła i powinna to uczynić.
--

Skoro strona powodowa zaniechała przytoczenia tego dowodu, uważając, że jeden przez nią wskazany dowód w pozwie - w postaci załączenia akt szkodowych - wystarczy do udowodnienia wymagalności odsetek, nie może się ona powoływać na to, że nie mogła wskazać zgłoszenia szkody wcześniej. Konieczność wykazania przez powoda daty początkowej biegu odsetek istniała bowiem już przez sądem I instancji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że dowód w postaci zgłoszenia szkody jest niewątpliwie spóźniony i nie może stanowić podstawy do odmiennego orzeczenia o dacie wymagalności odsetek. Tym bardziej, że strona powodowa nie wykazała, że nie mogła tego dowodu przytoczyć już w I instancji lub że potrzeba jego powołania powstała dopiero później.

Nie ma także racji skarżący, iż Sąd Rejonowy naruszył art. 230 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niezasądzenie przez sąd odsetek ustawowych za opóźnienie od dat wskazanych w pozwie, w sytuacji w której pozwany w trakcie trwania postępowania nie zaprzeczył okolicznościom wskazanym w celu ustalenia początkowej daty wymagalności odsetek, w szczególności przyznał, że przeprowadził postępowanie likwidacyjne. Twierdzenie to jest sprzeczne z treścią odpowiedzi na pozew, w których pozwany „kwestionował wszelkie okoliczności faktyczne, które mają uzasadniać dochodzone roszczenie a także wysokość samego roszczenia”.

Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił, że z przyznania przez stronę pozwaną, iż przeprowadziła postępowanie likwidacyjne, w toku którego wypłaciła kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania nie wynika, że przyznała również początkową datę wymagalności odsetek.

W konsekwencji nie ma racji skarżący, iż Sąd Rejonowy naruszył przepisy prawa materialnego - art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 3 i 4 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Sąd Rejonowy przyjął właściwą wykładnię przytoczonych przepisów i zasadnie nie uwzględnił terminów z nich wynikających, ponieważ wobec braku kluczowego dowodu – zgłoszenia szkody – nie mógł ustalić, że pozwany ubezpieczyciel popadł w zwłokę co zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania po 30 dniach od dnia wezwania pozwanego do zapłaty a więc od zgłoszenia przez powodów szkód. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy prawidłowo orzekł, że wobec nieprzedłożenia dowodów, ani nie przedstawienia twierdzeń wskazujących na wcześniejszą wymagalność zasądzonych należności, odsetki za opóźnienie podlegały zasądzeniu od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisów pozwu, dalej zaś idące żądanie pozwu podlegało oddaleniu. Sąd Okręgowy podzielił to stanowisko, również nie znajdując podstaw zasądzenia odsetek zgodnie z żądaniem apelacji.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 385 k.p.c.
Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną.